

seender at fremme Dyendets Vel; de finde kun faare Ilden Tilslutning, men de bestaa dog. Vi have meget ofte her i Salen stødt paa den Tanke, og navnlig have det høitærede Medlem for Kjøbenhavn's Amts 2den Valgkreds (C. B. Nimestad) og jeg meget ofte stemt sammen i denne Retning. Man har sagt: Lad Folket gjøre den Slags Ting selv, lad Folket understøtte privat, hvorfor skulle vi lade Pengene gjøre den Marsch fra Bondens Lomme ind i Statskassen og ud igjen? Ja, man er saa villig til at gaa ind paa denne Tanke, men i Gjerningen er det ikke saaledes. Hvorfor betale de ikke for deres Læringer paa Folkehøiskolerne saaledes, at disse Skoler kunne bestaa uden Tilskud af Statskassen? Hvorfor kuste de, hvorfor lade de deres Sønner under vise for 3 à 4 Rd., medens de burde give 10 Rd.? Det er derfor, at Høiskoleforstanderne ikke kunne bestaa og holde Pjalterne sammen uden Understøttelse. Hvorfor er det, jeg maa komme her og stille Forslag om saadanne Bevillinger til Hædersløn for lang og tro Tjeneste? Er det, fordi denne kommer Dyendet tilgode? Nei, tværtimod, den lange og tro Tjeneste kommer Arbeidsgiveren, Husbonden til større Nytte end Dyendet selv, og dog er der en saadan Afholdenhed med Hensyn til Tilslutning til disse Foreninger, som netop skulle finde deres stærkeste Støtte hos Landmændene. Det er, fordi det koster 1 eller 2 Rd. om Aaret, det er det Hele; derfor maa vi gaa til Staten. Nei, Sagen har sin Ulempe, men det har ogsaa sit Gode at gaa til Staten med Hensyn til det Slags Ting, thi ellers er det kun dem, der ere høihjerte, dem, der ere villige til at give, som maa bære Byrderne; ellers kan Gnieren, der holder sig tilbage, stifte Haanden i Lommen og sidde ganske rolig; men naar vi gaa til Statskassen og opstille vort Krav, skal Gnieren nok komme til at bære sin Udgift til at fylde Statskassen. Hvor der ikke er en stærkt udvirket Samfundsaaendelse lige indtil det Yderste, hvor ikke enhver Statsborger gjør sin Pligt — havde jeg nær sagt — sin moraliske Pligt i Retning af Velgjørenhed, Døffrelse osv., der er det, man maa gaa ind paa denne fljæve Del for at raade Bod paa denne Ulempe. Jeg

indrømmer gjerne, at denne Understøttelse i Grundtanken er noget kunstig, det er som et andet Løkkemiddel, det afgiver ikke god Mad til daglig Brug, og det kan endda være tvivlsomt, om man ikke vilde gaa fra Helsen og Helbred, hvis man nød den; men naar der er Sygdom i Samfundet, hvad der virkelig er hos os, maa man ogsaa prøve andre Midler end den almindelige funder Mad for dermed at helbrede Sygdommen. Det er netop Grundtanken, og naar vi, som sagt, sidde ganske rolig og stifte vore Præmier i Lommen for Dyrskuer, Hingsteskuer osv., kunne vi paa ingen Maade, naar de lavest stillede, de ugunstigt stillede, de tarveligst stillede Samfundsklasser møde og gjøre Krav paa et saadant Tilskud, som vi have nydt godt af i en Række Aar, kaste dem de rene Principer, de ædle og virkelig gode Grundfæmninger i Dinene, dertil ere vi ikke berettigede. Dersom vi selv havde været saa kydske og aldrig havde taget nogen Understøttelse af Staten, kunde der maasse være Mening deri, uagtet der endda kunde have været god Grund til at raade Bod paa de ugunstigt stillede's Krav; men naar vi have siddet ganske rolig og nydedes med de urene Statshusholdningsgrundfæmninger, lige siden vi fik den frie Forsatning, skulle man saa, naar Menigmand kommer og vil nyde godt af de samme urene Statshusholdningsgrundfæmninger, strax paa Dieblikket rense Grundfæmningerne for at spidse Menigmand af med hans Krav? Nei, den gaar ikke! — Jeg skal ikke paa dette Trin af Sagen sige mere, men kun anbefale disse mine Forslag paa det Allerbedste til det høie Tings Velville, og jeg skal inderlig bede det undskyldte, at jeg denne Gang har maattet udvide mig altfor meget, idet jeg burde have kunnet sige dette ene Par Ord: Om de Vædringsforslag, jeg har fremlagt, siger jeg ikke et Ord, thi de tale for sig selv. En saadan Tillid burde jeg kunne have til det danske Folkething, og jeg vilde have havt den, hvis jeg ikke underhaanden var blevet reven ud af den Tillidsfuldhed, som jeg iøvrigt havde nærret i den Retning. — Jeg skylder endnu kun at sige een Ting ligeoverfor den høitærede Minister med Hensyn til den Maade,